

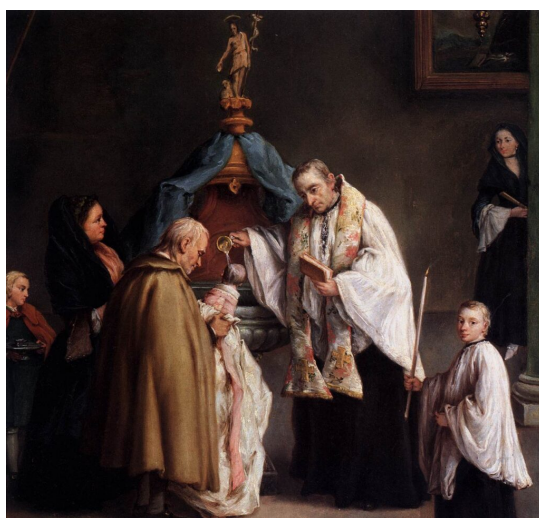
Móda „odkřtění“ se šíří. Zaútočí Soudní dvůr Evropské unie na práva Církve?

Martin R. Čejka

25. marca 2024 ✝ *Politika Spoločnosť* ✝ *Komentár*

Stane se belgický případ precedentem?

Belgický Úřad pro ochranu osobních údajů nařídil koncem loňského roku Gentské diecézi vymazat z křestní matriky jméno jistého muže, který požádal o „odkřtění“. Skončilo tak řízení zahájené na podnět dotyčného, který si stěžoval, že Církev odmítá odstranit jeho osobní údaje z matriky.

Pietro Longhi, Sviatosť krstu

zdroj: wikimedia commons / WGA13414

Úřad sice připustil, že Církev má právo uchovávat jména osob, které v ní byly pokřtěny, ale „tento nárok nelze uplatňovat od chvíle, kdy daná osoba vyjádří své přání opustit Církev a nechat odstranit údaje o svém křtu“. Podle úřadu by odmítnutí ze strany Církve v podstatě znamenalo porušení Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), které od května 2018 upravuje zpracování osobních údajů v rámci Evropské unie.

V rozhodnutí se uvádí, že „z hlediska ochrany osobních údajů nelze ospravedlnit celoživotní zpracování údajů, navíc citlivé povahy, osoby, která požádala o vystoupení z Církve, pokud toto zpracování není ani přiměřené, ani nezbytně nutné pro potřeby... Církve“. Jestliže Církev nevyhoví, poruší tím údajně již zmíněné GDPR.

Gentská diecéze se rozhodla proti rozhodnutí odvolat. „Chceme to dotáhnout do konce,“ vysvětlil mluvčí belgické biskupské konference P. Tommy Scholtès. Nicméně uvedl, že diecéze „nebude napadat konečné rozhodnutí“, přičemž dodal, že je „zarmoucen fenoménem „odkřtění“, který zemi stále sužuje. (Ačkoli belgická církev oficiálně nezveřejňuje počet žádostí o „odkřtění“, tak podle známých údajů se jejich výše

pohybuje mezi jedním až dvěma tisíci ročně. V roce 2021 jich bylo dokonce zaznamenáno kolem pěti tisíc.)

Celý spor tak skončí před Soudním dvorem Evropské unie, který vykládá právo EU, a stane se precedentem pro podobná řízení v jiných státech. Belgická socialistická europoslankyně Kathleen Van Bremptová ze strany Vooruit už prohlásila, že „pravidla evropského práva musí platit pro všechny, včetně církve“.

A zatím ve Francii...

Belgie není jedinou zemí, kde podobné spory probíhají. V únoru letošního roku francouzský Státní rada zamítla žádost osoby, která chtěla, aby Angerská diecéze odstranila její údaje z křestní matriky.

Celý případ začal v roce 2020, kdy zmíněná osoba chtěla zrušit veškeré spojení s katolickou Církví, a proto se obrátila na diecézní sdružení v Angers s žádostí o výmaz svých osobních údajů z křestní matriky. Odvolávala se při tom na ustanovení GDPR.

Sdružení to odmítlo učinit, a proto se stěžovatel následně obrátil na Národní komisi pro informační svobody (Commission nationale de l'informatique et des libertés, CNIL). Ta došla k závěru, že na uvedenou žádost se nevztahuje žádný z důvodů pro výmaz podle GDPR (čl. 17) a poznámka na okraji matriky, která naznačuje, že dotyčná osoba odmítá křest, splňuje právo na námitku (čl. 21). (Vzhledem k tomu, že křest je svátost, která vtiskuje duši toho, kdo ji přijme, trvalý charakter, nelze tuto svátost za žádných okolností „vymazat“. Aby se Církev vypořádala s výše zmíněným druhem žádostí, obvykle na okraj křestního zápisu učiní poznámku o tom, co kánonické právo označuje jako „formální odpad od katolické Církve“.)

Stěžovatel se poté obrátil na Státní radu s požadavkem, aby CNIL nařídil výmaz jeho osobních údajů uvedených v křestní matrice Angerské diecéze. Pravomocí rady je totiž řešit stížnosti, které občané, podniky a sdružení vnášejí proti správním orgánům.

Není od věci uvést, čím Státní rada zdůvodnila své rozhodnutí. Nejprve připomněla, že „pro katolickou Církev jsou křestní matriky určeny k uchování záznamu o události, která představuje vstup do křesťanského společenství“, a že podle katolického učení „lze křest přijmout pouze jednou v životě člověka“.

Pozornost si zaslouží následující důvod. Státní rada „konstatuje, že definitivní vymazání záznamu o křtu by mohlo dotyčným osobám zabránit v opětovném začlenění do křesťanského společenství, pokud by si to přály, a domnívá se, že zmínka o původním křtu je proto pro Církev nezbytná“.

Rada pak podává další důvody, které se týkají oblasti GDPR. „Údaje uvedené v křestních matrikách splňují podmínky přípustného zpracování, pokud jde o jejich zpřístupnění, uchování a archivaci, jakož i vzhledem k jejich cíli, který se týká sledování náboženské cesty pokřtěných osob a případného stanovení následných úkonů v rámci správy katolických náboženských úkonů“.

Státní rada nakonec poznamenává, že „v případě Církve musí být zájem spojený s uchováním osobních údajů ohledně křtu, které jsou zaznamenány v matrice, považován za závažný legitimní důvod, jenž převažuje nad morálním zájmem žadatele požadovat trvalý výmaz svých údajů“.

Jinými slovy, přísné zachovávání důvěrných údajů a metodická archivace, s níž Církev spravuje své matriky, představují nezbytnou záruku při využívání těchto zásadních údajů. K zaručení práva na odpor tedy stačí, když se do křestní matriky doplní poznámka, že pokřtěná osoba vyjádřila své přání zrušit jakékoliv spojení s katolickou Církví. V tomto případě neplatí žádný z důvodů pro výmaz, který stanovuje GDPR.

Zdravý rozum v Itálii

Stížnosti na to, že Církev odmítá odstranit z matrik záznam o křtu, řešili orgány více evropských zemí. Italský Úřad pro ochranu osobních údajů už v roce 1999, tedy necelých deset let před tím, než vstoupilo v platnost GDPR, vydal v této věci rozhodnutí, které je nejen zajímavé z právního hlediska, ale odráží selský rozum.

Úřad při zamítnutí odvolání jistého občana, který si stěžoval, že z křestní matriky nebyly vymazány jeho osobní údaje, v odůvodnění svého rozhodnutí mj. uvedl, že požadavek dotyčného „se netýká... ani neaktuálních údajů, ani nepřesných či neúplných údajů, ale spíše údajů, které mají být vymazány z důvodu jejich faktické existence“. Jednoduše řečeno, danému občanu vadila sama skutečnost, že je někde zaznamenán jeho křest, přičemž nemohl napadnout nepravdivost či vadnost takových údajů.

Dále úřad uvádí, že „údaje týkající se křtu žalobce nejsou zpracovávány v rozporu se zákonem a spadají do příslušných činností náboženského vyznání“, přičemž „případný právní základ pro nárok žalobce by mohl, pokud vůbec, nanejvýš vyplývat z toho, jakým způsobem jsou uchovávány“. A poznamenává, že Církev „nemůže vymazat stopu události, která se jí historicky týkala, pokud nemá změnit samotné zachycení vlastní skutečnosti“.

Úřad dodává: „Křestní matrika s odkazem na osobu, která se hlásí k ateismu, neobsahuje nezákonně zpracované údaje, ani nepřesné či neúplné informace, neboť matrika dokumentuje patřičně zaznamenanou skutečnost, kterou je třeba posuzovat v její jedinečnosti, a to jako záznam události (křtu), která se skutečně stala...“

Nejistá budoucnost

Důvody, proč lidé žádají o vymazání z matriky záznamu o křtu, mohou být pochopitelně různé, ale z čistě „selského“ hlediska se jedná o bláhevost. Lze vůbec odstraněním záznamu změnit skutečnost, že se nějaká věc stala? Proč by navíc mělo někomu, kdo odpadl od víry, vadit, že se uchovává informace o jeho minulosti? Zdá se, že v nejednom případě mají zmíněné žádosti spíše provokativní povahu, než aby byly výsledkem nějakých traumat nebo obav o osobní údaje.

Pro Církev, jak bylo naznačeno, není údaj o křtu jen historickým potvrzením udělení dané svátosti, ale v mnoha ohledech má praktický význam, neboť s ním souvisejí i případné další svátosti. A co by se stalo, kdyby daná osoba změnila názor a po „výmazu“ chtěla po nějakém čase opět vstoupit do katolické Církve, přičemž by neexistoval záznam o předchozím křtu? Sv. Augustin svého času v této souvislosti napsal: „Jestliže zbabělec nebojováním zhanobil vojenské znamení na svém těle, a utekl se k milostivosti císařově, a, snažně poprosiv a obdržev milost, již počal bojovati: zdaž se osvobozenému a napravenému člověku opakuje ono znamení, nebo se spíše uzná a potvrdí? Či snad méně drží křesťanské svátosti než toto tělesné znamení?“

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie proto bude v mnoha ohledech klíčové. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, a zejména jeho čl. 17, se podle všeho nevztahuje na záznamy v křestních matrikách, ale je možné, že celá věc nabude politického významu a stane se příležitostí k „příškrcení“ Církve.

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/moda-odkrteni-se-siri-zautoci-soudni-dvur-evropske-unie-na-prava-cirkve/>